

Zachraňme stát!

Martin Potůček

Centrum pro sociální a ekonomické strategie (CESES)
a Institut sociologických studií
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy

<http://ceses.cuni.cz>

<http://www.martinpotucek.cz>

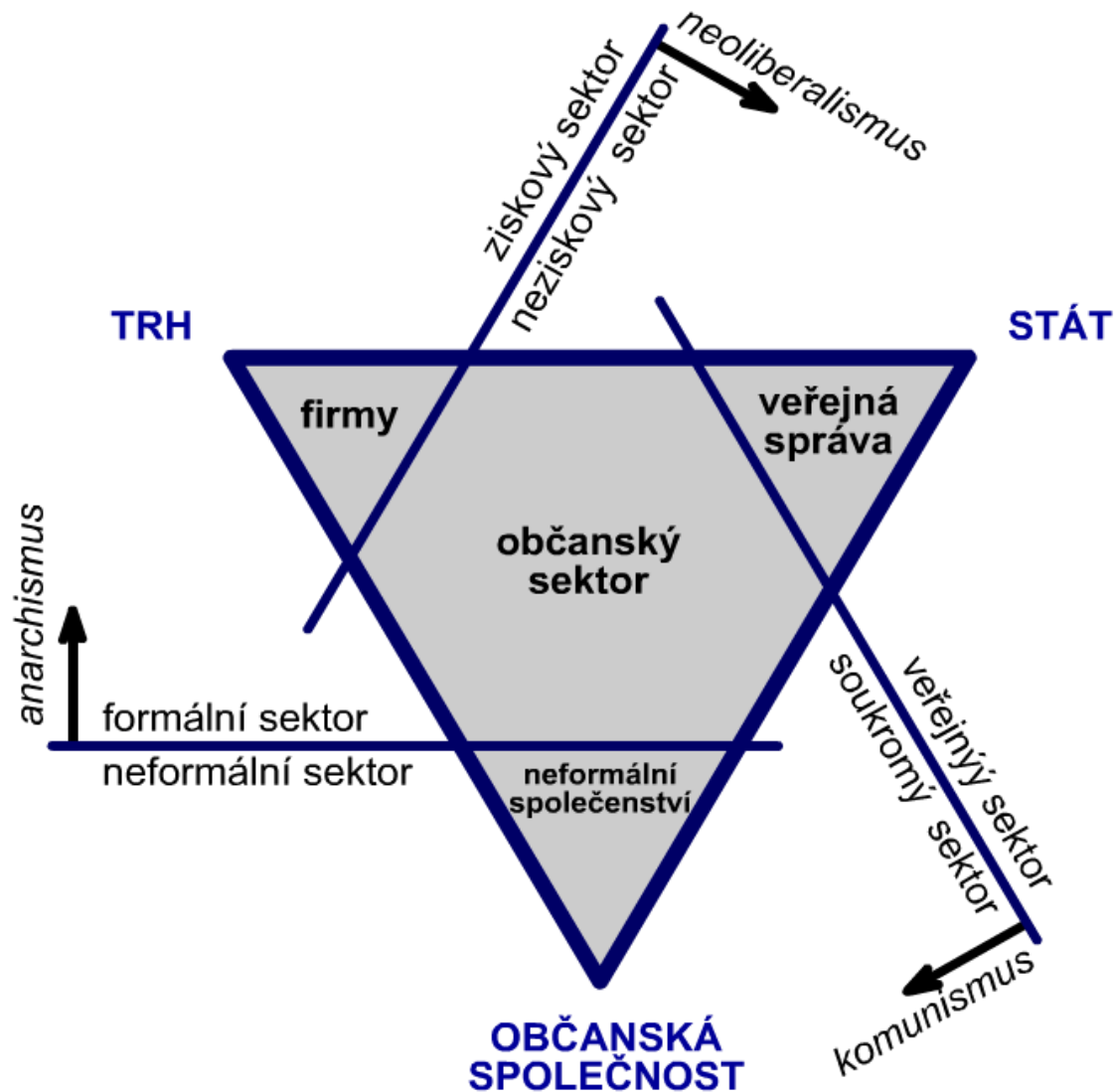
potucek@fsv.cuni.cz

Pozapomenutý český sociolog Josef Ludvík Fischer napsal:

*„Obdrželi jsme tak
ústřední sociologický pojem,
pojem sociálních regulativů (...).
Platí o něm,
že obsahuje všechny skutečnosti
sociálního původu,
které podmiňují chování
sdružených individuí.“*

(Fischer 1969:7)

Společnost mezi státem a trhem: ode zdi ke zdi

Zdroj: Abrahamson, P.: Welfare Pluralism (1995), upraveno

Známý český ekonom Tomáš Sedláček napsal:

„Dokud nezačneme naše trhy brát jako součást společenského celku, kde mnohem větší sílu má neviditelná ruka společnosti, nebude dobře fungovat ani ruka tržní...“

(Sedláček 2013:1)

Vyvstávají zde ale zásadní problémy.

*Není patrná ruka společnosti,
ztrácí se společenský celek...*

Skeletem společnosti je stát. Jak je na tom? Jeho problémy:

- Mocenská asymetrie mezi globálními korporacemi a národními státy: cenový, mzdový a sociální dumping
- Sofistikované *state capture* na národní úrovni (Lindblom 1977)
- Bezostyšná korupce a klientelismus
- Účelové nasazování psí hlavy úředníkům a politikům
- Nedovzdělanost politiků a úředníků
- Neatraktivita profesního angažmá ve veřejné správě
- Privatizace veřejných služeb, rozpad univerzalizmu
- Absence strategického myšlení a řízení
- Jak vládnout? Víceúrovňovost, nové nároky moderace trhu a občanského sektoru, síťování

Problém poznání: jak stát vypadá, vlastně jen tušíme...

Tři pokusy o nápravu, tři scénáře budoucího vývoje:

New Public Management

Good Governance

Rekonstrukce státu

*Chronicky selhávající stát předstírající
„neviditelnou ruku společnosti“ = sociální anomie,
sociální revolty*

*„Stát na houpačce“ – osvícený manažer René
Slaviček (Frič – Veselý 2010)*

Autoritativní superstruktura (Orwell)

*Děkuji za vaši pozornost –
a těším se na vaše dotazy!*

Prameny

Peter ABRAHAMSON, Welfare Pluralism: Towards a New Consensus for a European Social Policy? *Current Politics and Economics of Europe*, 5(1), pp. 29-42.

Amitai ETZIONI, *Morální dimenze ekonomiky*. Praha: Victoria Publishing 1995.

Josef Ludvík FISCHER, *Pokus o nástin systému sociologie*. Unpublished manuscript. 1969. <<http://www.insoma.cz/fischer.pdf>>.

Pavol FRIČ. Arnost VESELÝ (eds) *Riziková budoucnost. Devět scénářů vývoje české společnosti*. Praha, Matfyzpress 2010.

Charles LINDBLOM, *Politics and Markets*. New York, Basic Books 1977.

Martin POTŮČEK, *Nejen trh. Role trhu, státu a občanského sektoru v proměnách české společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. (In English: *Not Only the Market*. Budapest: CEU Press 1999.)

Martin POTŮČEK, *Zachraňme stát*. In: Pehe, J. (ed) *Krize, nebo konec kapitalismu?* Praha: Prostor 2012, s. 277-288.

Rekonstrukce státu. <http://www.rekonstrukcestatu.cz/cs>

Tomáš SEDLÁČEK, *Neviditelná ruka společnosti*, blog na Aktuálně.cz, 9. 8. 2013